

Popkultura, alternativní spiritualita a věda

11 February 2021 22:03

- Těžiště vědy je v jeho doktrinální sféře;
- Věda je nějaká forma metody, a s pomocí ní dochází k nějakému typu poznání, které je ověřitelné, prověřitelné nebo spolehlivé;
- Humanitní vědy pracují s **interpretací**;
- Věda velmi málokdy poskytuje symbolické příběhy;
- Neposkytuje je přímo, ale generuje materiál ze kterého potom symbolické příběhy se staví (třeba akademická historie);
- Věda nemá etickou a zkušenostní stránku, a také nemá vliv na generování rituálních jednání.

Může věda plně nahradit doktrinální stránku?

Řeší se v evropské filosofii nejméně sto let.

Krise vědy: poskytnout ucelený obrázek o světě.

Aby věda sloužila jako plný zdroj poznání světa, tak musí ten jediněc obsáhnout vědecké poznatky ve všech oborech ('pansofie').
Naposled taková možnost byla ve XVI. století.

Věda nedokáže zprostředkovat doktrinální stránku přímo, ale dělá to zprostředkovaně přes prostředníky. V nich vědecké poznání se mění v jiné poznání (školní poznání, myty atd.).

Ani v rámci doktrinální stránky věda ji nedokáže pokryt celou - limity vědeckého poznání.

- **Claude Lévi-Strauss** ("Myšlení přírodních národů") - "**bricolage**" (domácí kutilství).
- Rozdíl mezi vědou a myšlením přírodních národů není v absolutním pensu toho co známe, ale je to otázka způsobu jakým se zachází s věděním a generováním dalších poznání.
- Napětí mezi populární kulturou a elitní kulturou (vědou) je na rovině marxistického pohledu, který hledá mocenské nerovnosti/vztahy/napětí.
- Problematika pravdivostních zdrojů.

Prvořadé zdroje 'přirozeného světa'

Osobní zkušenost

Souznění

Význačné motivy alternativní spirituality pocházející z vědy:

- Idea evoluce (Darwin, ale i Hegel, Blavatská - zejm. duchovní evoluce);
- Koncept energie - jak z vědy, tak z mystiky a filosofie, spíše nehmotná pralátka;
- Hegelova teorie evoluce, a související kontexty Darwinovské teorie už v XIX. století doputovaly do západního esoterismu;

Vytvořily tam myšlenku evoluce ducha, evoluce duší a individuální evoluce lidského vědomí, které se vyvíjí a v průběhu různých reinkarnací proměňuje, a dostava se na vrchol.

- Jsou současní odborníci, kteří mají tendenci říkat, že jádro alternativní spirituality je víra v neosobní energie;
- Koncept energie je generován s pomocí "bricolage", ale nikoliv na základě vědeckých poznatků; Koncept energie je daleko bližší 'apeironu', než konceptu energie ve fyzice.

René Descartes dělí věci na '*res cogitans a res extensa*' (věcí myslící a rozlehlé).

Věcí myslící je člověk respektive lidská mysl, což je privilegovaná věc či objekt, který myslí sám svou existencí. Všechno ostatní jsou nějaké formy strojů nebo neživých věcí a to včetně zvířat, které jsou živě působící stroje.

- Tato myšlenka byla zesměšňovaná už v Descartově době.
- Tohle se chápe v současní alternativní spiritualitě jako zásadní vstup binarity do evropské filosofie a vědy;
- Tehdy dochází k vzniku tzv. "**karteziánsko-newtonského paradigmatu**" a jeho kritiky.

Z vědeckého hlediska "Kolaps mayské civilizace" v VIII. až X. století byl souhrnem různých faktorů (biologické, politicko-vojenské, invaze).

Věda nemá na populární obrázek žádný velký význam, protože populární obrázek zajímá naše civilizace a naše problémy.

Z vědeckého poznatku se stává mýtus, avšak není podstatně jak ten mýtus byl generován.

Krise podle Husserla: "je to prohlubující se pocit, že věda přes své nesporné a úžasné úspěchy vlastně mlčí tam, kde běží o poslední, existenciální pravdy. K otázce smyslu lidské existence, k problému životní hodnoty nemá věda, jejímž modelem je především matematicky formulovaná přírodověda, co říci. Vývoj vědy v novověku nadto způsobil zvláštní rozdvojení našeho světa: na jedné straně je svět, v němž každodenně žijeme, svět, kterému rozumíme, aniž o to musíme jakkoli usilovat, tedy svět, v němž se dokážeme pohybovat, jednat a tvořit, a na druhé straně je svět vědy, tedy především svět matematicky formulovaných entit a matematicky vyjádřených vztahů mezi těmito entitami. Nuže, důležité je nyní to, že mezi oběma světy neexistuje žádný plynulý přechod a že následkem toho žijeme jakoby ve dvojmí světě, neboť svět vědy je něco, co nevyhnutelně náš život ve světě přirozeném provází a čemu se nemůžeme vyhýbat".
Miroslav Petříček

? ЖИЗНЕННЫЙ МИР (нем. Lebenswelt)

Vědec se dobírá do poměrně komplikovaného pohledu na věc, který často obsahuje spoustu nezakrytých otázek. V tomto je síla vědy, která zná svoje meze a svoje prázdná místa. Vědec se snaží rozšiřovat pensum znalostí a vědeckých metod pro poznání, na rozdíl od běžného člověka.

Zatímco v rámci geneze světa na rovině bricolage, na té rovině geneze doktríny, dochází k tomu, že my máme pensum informace, které jsou různě nasbírané a na základě nich stavíme představy o světě. Tyto představy jsou poměrně *generické*, protože všichni máme zhruba stejné zdroje. Tímhle způsobem dochází k genezi různých myticko-doktrinálních konceptů, které popisují svět specifickým způsobem. Lidé se přitom ovlivňují vzájemně.

? Ideje evoluce je staří, než z Darwinovského kontextu.

Ideu evoluce světového ducha postuloval už Georg Wilhelm Friedrich Hegel. Způsob, jakým se evoluce chápe v současné popkultuře a alternativní spiritualitě je spíše Hegelovská. Hegelovská představa: evoluce světového ducha, který si v dějinném vývoji/procesu postupně uvědomuje sám sebe.

Duchovní teorie evoluce prošla transformací v Theosofii.

Helena Petrovna Blavatská byla význačnou ezoterní myslitelkou. Postulovala duchovní evoluci lidstva od nějakých nehmotných forem, přes nějaký velmi materiální pád do těla, až k současné podobě člověka. Vrcholem evoluce je bílá/árijská rasa (tyto světonázory byly ovlivněny dobovým rasizmem).

Newton přišel se fyzikálními zákony, kterými se pokus popsat chování těles. Podle alternativní spirituality se provinil tím, že popsal svět jako nějakou formu neosobního mechanismu, který pracuje podle předem daných pravidel.

- **Rupert Sheldrake** (významný New Age vědec) poukazuje na to, že z "karteziánsko-newtonského paradigmatu" vypadá esenciální podstata světa, která je živá. *Tyto myšlenky obecně směřují k 'vitalismu'*.
- Alternativní spiritualita vědu nezavrhuje, ale zároveň ji nestaví na žádný piedestal. Privilegovaným zdrojem pravdy je osobní zkušenost a prožitky (zejm. mystický). Stále má vědu v úctě, může ji i napodobovat, ale její pravdivostní zdroje jsou širší.